

Senátor Hoar proti rozpínání.

(Pokračování.)

Jest ještě jedno pravidlo, kteréž přispěje některému senátoru z jeho nesnázi. Musí to být vítaným každému, kdo vězí v nejistotě. Každý národ jest oprávněn ku své neodvislosti, kterýž pokročil tak daleko, jako byla Kuba s jara 1898. To snad všichni připouští. Ba co připouští! To všichni tvrdí, te, ujistíte se úsilovně na tom stojíte! Vy všichni to zaručujete svými životy a jmění a ctí. Vy půjdete do války a pošlete své syny do války ku potvrzení toho. Kdyby to chtělo Španělsko popírati, aneb kterákoli jiná země vyjma Anglie, bída jí. Podle Vašeho názoru není třeba míti ústavu, není třeba míti soudů, není třeba míti nějaké město aneb přístav, není třeba držeti trvale ani akropády, není třeba vypudit vetelce ze země, není třeba míti ani desátý díl toho nároku co mají Filipínané aneb učiniti desátý díl toho, co Filipínané učinili. To vše jest rozhodli pro sebe a pro svou zemi již dávno, — 10. března 1898. Proto myslím, že jste tuto hádanku navrhli pouze jen proto, aby jste měli potěšení sami jí zodpovídat.

Jefferson odhadoval obyvatelstvo Louisiany v době koupě téže na 42,375 ve své zprávě ku kongresu. Její rozloha ve čtvrtérodních milích byla 1,82,752, jedna osoba na 27 čtvrtérodních mil. Však Gayard, nejlepší nedávna autorita, odhaduje počet obyvatelstva na 20,000, čili méně než jednu osobu na 50 čtvrtérodních mil. Obyvatelstvo Floridy v době připojení čítalo as 20,000. Při prvním sčítání obyvatelstva potom bylo ho 34,725, tak že bylo málo více než jeden obyvatel na dvě čtvrtérodních míle. Obyvatelstvo Floridy ve sjezdu žádalo o ochranu Spojených Států co nerozdílná část týchž a jest všeobecně známo, že obyvatel byli velice dychtiví, aby byli anektováni. V případě Louisiany osadníci v New Orleans činili námítky. St. Louisiá a v jiných přístavech byli ochotni. Však osadníci v New Orleans byli z velké části pouzí cestovatelé, kteří se hořlali vrátiti nazpět do Francie. A Francie, jak Napoleon dobře věděl, byla malomocnou, než aby je udržela naproti Anglicku. Nikdo nemůže čísti velkou řeč pana Sumnera v soukromém zasedání a tvrditi, že by byla do nejmenší míry účinkovala od zásad prohlášení neodvislosti, aneb příkladem pro dobytí aneb koupi Filipínských ostrovů. Pan Sumner prohlásil; že v té krajině, obsahující 570,000 čtvrtérodních mil, mající 4000 mil pobřeží, nesčetné ostrovy a když počítáme záilly a ostrovy neměně až 11,270 mil délky přimorského pobřeží, bylo pouze 54,000 obyvatelů podle toho nejbedlivějšího odhadu. On tvrdil, že tam nebylo vlády, že ruská nadvláda byla pouze dílem jména, že na mnohých mapách ruského císařství toto území nebylo ani naznačeno. Tvrdil, že vláda tamnější jest málo více než jméno aneb stín, ani ne kostra, že byla sotva viditelnou, že jediným jejím reprezentantem jest kožešnícká společnost, ku kteréž později připojena byla ledařská společnost. Celá ta nesmírná zem byla bez formy a bez světa, bez činnosti a bez pokroku. Vzdelání jsouc daleko od císařského sídla a oddělena od hlavní části ruské říše, nepodílela se na životě společné země. Její život byl osamělý a slabý. Její osady pouhá tábořička. Její rybářské zájmy byly spíše osobními aneb dobrodružnými než obchodem národů. Již cena sama, \$7,500,000 za 600,000 čtv. mil území, jest důkazem, že to bylo pusté a opuštěné místo, bez národního života, bez národa v tom pravém smyslu slova, bez obyvatelů, kteří by činili nárok jiný než na své neopatřené chýše aneb dočasné přibytíky a za hlavní příčinu ku nabytí Alasky udával Sumner rozšíření republikánských zařízení, kteréž, jak pravil, jsou naší tradičními znáhou. V tomto duchu byla docílena neodvislost a ve jměnu lidských práv, tak jako naši otčové svrhli moc královskou, docíleno bylo toto připojení. Pan Sumner končí svou řeč tvrzením, že té krajíně dáme republikánskou správu, rovnost zákonů a svobodné školství, což bude lepším nežli všechno co můžeme za to obdržeti, nežť si to budou náklady ryb, písek zlatý, nevybranější kožežiny aneb nejkrásnější slonovina.

V případě Hawaiiska, ústava

byla udržována v míru po pět roků, vzdor známé snaze pana Clevelanda, aby zakročil a jí přerušil. To bylo zvláštní opatření, opravňující vládu ku uzavření smlouvy anexační. V případě provincie nabyté od Mexika, nebylo tam obyvatelů schopných zvláštního národního života a nebyla aspoň žádná příčina k domněnce, že lid tomu odporoval. Však v tomto případě máte jasnou a rozhodnou otázku, kteráž leží před lidem: chcete ozbrojeným násilím aneb koupí nabytí území náležející lidu, kterýž tomu odpírá, čitajícimu se na miliony, za účelem aby jste drželi je v porobě navzdly lidu, kterýž docílil své vlastní neodvislosti, měl svou vládu v pořádku a míru, kterýž tak odporuje Vaší nadvládě, že jest ochoten zemřít v beznadějné skoro odporu proti ní.

Pokračování bud.

O poměru k státu.

List L. N. Tolstého dr. J. E. Schmittovi v Pekti.

Přesete, že lidé nemohou nikterak pochopiti, že státní služba jest nespojitelná s křesťanstvím. Zrovna tak lidé dlouho nemohli pochopiti, že indulgence, inkvizice, otroctví, mučení jsou nespojitelné s křesťanstvím, ale přišel čas, a bylo toto pochopeno, jako přijde čas a bude pochopena — napřed nespojitelnost vojenské služby s křesťanstvím (o již začíná) a potom také vůbec služby státní.

Již před 50 roky americký spisovatel Thoreau, velmi málo známý, ale velmi pozoruhodný, jasně nejen vyjádřil tuto nespojitelnost ve překrásné stati o povinnosti člověka neposlouchati vlády, nýbrž i skutkem dal příklad tohoto neposlouchání. Odepřel platiti daně, žádané na něm, nechťeje býti podporovatelem a účastníkem té vlády, která uzákonila otroctví a byl za to uvězněn.

Thoreau odepřel platiti daně vládě. Pochopíte, že na též základu nemůže také nikdo sloužiti vládě, jak jste se překrásně vyjádřil ve svém listu mini strovi; že nepokládáte za spojitelné s mravní důstojností dávat svou práci takovému zřízení, které jest představitelstem uzákoněného vraždění lidí a loupeží.

Thoreau řekl toto, jak se mi zdá, první před 50 roky. Tehdy nikdo ani článkem neobrátil na toto jeho odepření pozornosti — tak se to zdálo zvláštním. Vyšetřili to výtědnost. Vaše odepření má v zápatí výkladu a jako vždy, kdykoli se objeví nové pravdy, dvojí podivnení: podivnení, že člověk mluví takové zvláštní věci; a hned za tím podivnení — jak jsem se sám nedohádal téhož, co pověděno tímto člověkem — tak je to patrně a nepochybné.

Takové pravdy, jako to, že křesťanství nemůže býti vojákem, t. j. vrahem, nemůže býti služebníkem toho zřízení, které se drží vraždou a násilím — jsou tak nepochybné, prosty a nevyvrátitelné, že v tom, aby si je lidé osvojili, není třeba ani úvah, ani důkazů, ani výmluvnosti, nýbrž jest jen třeba be přestání opakovati je, aby většina lidí je uslyšela a pochopila.

Pravdy, že křesťanství nemůže býti účastníkem vraždy, nebo sloužiti a dostávati plat, násilně vybraný od chudších náčelníků vrahů — jsou tak prosty a nezvratny, že nikdo, uslyšev je, nemůže nesouhlasiti s nimi, a jedná-li, uslyšev je, daleko proti těmto pravdám, tedy jen proto, že přivykl jednatí proti nim — že mu jest těžko přemoci se, a že většina jedná právě tak jako on, také nenásledování pravdy nezabavuje ho úcty většiny nešťastnějších lidí.

Děje se totéž, co s vegetariánstvím. „Člověk může býti živ a zdrav, nezbýváje pro své jídlo zvířata; — tedy, jí-li maso, spolupůsobí při zabití zvířat jen pro vrtochy své chuti. Tak jednatí — jest nemravno.“ To je tak prostě a nepochybné, že nelze s tím nesouhlasiti. Ale protože většina lidí, jest jí maso, lidé, uslyšev tento úsudek, uznají jej správným a tu pak, smějíce se, říkají: „ale přece jen jest kousek dobrého beefsteaku — dobrá věc, a já s potěšením sním jej nyní při obědě.“

Zrovna tak se nyní mají důstojníci a úředníci k důvodům o nespojitelnosti křesťanství a humanosti s vojenskou a občanskou službou. „Ano, toť se rozumí, to jest pravda,“ řekne takový úředník, „ale přece jest přejmemo nositi mundur, epauletty, podle kterých vás všude propustí a pro-

jeví úctu, a ještě přjemnější jest, nežvisle na jakýchkoliv nahodilostech, správně a jistě dostati každého prvního svůj plat.“ Úsudek váš jest tudíž spravedlivý, ale já se přece jen postarám, abych dostal přídavek a pensi.“ Úsudek se uzná nepochybným; ale za prvé, nestane se, aby býka na beefsteak zabil sám, nýbrž býk jest už zabit, a nestane se, aby sám daně vybíral a vraždil, nýbrž daně jsou už vybrány, a vojska existují; a za druhé, většina lidí ještě neslyšela tohoto úsudku a neví, že jest nepřekně tak jednatí. A proto možno se ještě nezříditi chutného beefsteaku a munduru, který poskytuje tak mnoho přjemného, řádův a hlavně každoděsílného platu: „a potom bude vidno.“

Vězí to jen v tom, že lidé neslyšeli úsudku, ukazující jim nepravnost a provinulost jejich života. A proto musíme neustále opakovati „Carthago delenda est“ a Carthago jisto jistě bude zničeno.

Nefikám, že bude zničen stát a jeho moc, — jestě se tak brzo rozpadne, jestě jest v davu příliš hrubých elementů, podporujících jej, — ale zničit se křesťanská opora státu, t. j. přestanou násilniců podporovati svou autoritu svatosti křesťanství. Násilniců budou násilniců, a víc nic. A když toto bude, když se nebudou moci krýti domnělým křesťanstvím — tedy i konec všelikého násilí bude blízce.

Budeme se pak snažiti přiblížiti tento konec. „Carthago delenda est.“ Stát jest násilí, křesťanství je pokora, neprotivní se, láska, a proto stát nemůže býti křesťanským, a člověk, který chce býti křesťanem, nemůže sloužiti státu. Stát nemůže býti křesťanským. Křesťanství nemůže sloužiti státu, stát nemůže... atd.

Zvláštní věc, — v tu dobu, kdy jste mi napsal o nespojitelnosti státní činnosti s křesťanstvím, skoro na totéž téma jsem napsal dlouhý list jedné známé. Posílám Vám tento list. Uznáte-li za nutné, otiskněte jej.

12. října 1896. Přeložil K. V.

Ten náš lid.

Jakýsi dopisovatel píše pražské Samostatoosti:

Náš lid je — chvála Bohu — lid hloupostný a při tom neobčejně domyšlivý — naproti svým vlastním lidem. Pozorují jeho politickou náladu a mám dojem ten, že s takovým vojskem je možno táhnouti lada proti zajcům. Vytlouci pár židovských oken v noci a ráno kupovat jen u žida, sokolovat a hejslovat při pivě a přes to přijímat do své společnosti žida, který německy studoval a české hoiky kazil a kazil a dělá při tom za pár šestáků vlastence — to tím největším vlastencem otevrhobum pranic nepřekážá.

Chcete pro ten lid uspořádat přednášku. Přijde fečnk až z Prahy. Do síně vejde z 3000 obyvatelů 40. Zatlaskají fečnící — basta! Přednáška, která hotově stála alespoň 10 K. vyjma práci, zapomenou okamžitě. — Začnou hrát v karty a mluvit o holčkách. Dáte do hospody noviny. Zadržmo. Chcete, aby si je někdo přečetl. Nikdo po nich nesáhne. Pobídnete někoho, u koho byste tušili zájem. Odpovídá: „Dejte mi pokoj s těmi hloupostmi! Já mám dost svých starostí! Ostatně si novinářské práce pro našich penězích a nedělají sami to, co nám radí.“ Někdo kandiduje. Náš člověk hned o něm ví: „Aha, chce mít desítku děti!“

Učitelé chtějí vyšší plat. Náš člověk vám hned poví: „Aha, le-noš! Nemají dost na pivo, a my máme na ně se dřít. Chtějí si hrát jen na pány. Vždyť ti lidé nic nedělají a jen se procházejí.“

A takových zkušeností máme na tisíc. Snad se myslí, že se nělo na ten lid takto? I šlo! Neponěžujete se, ale také je nepřezíráte. Mluvíte od srdce. A přece po vás jsou plivnou, když ne hne do očí, tedy za zády, až odejdete. Dva-tři z nich pak vám to žalují, ale vzepřítli se tomu nedovedou.

Z novin čtou naši lidé — i ti studovaní — nejraději „Národní Politiku“. Píše jasně, má látku pěkně na malé odstavce rozvrženo, má vhodný, příručný formát, všechno je v ní přehledné a stručné. I ten tisk jest jasnější a milejší.

Přítí to vše jen námatkou. Kdybych měl čas a trpělivosti dost, mohl bych soustavně vypsat celou

povahu toho dobrého, vlasteneckého, uvědomělého lidu českého.

Také jsem se ovšem pokoušel vyvrátit mu některé mylné náhledy. Ale byl jsem často tak odbyt, že jsem ztratil navždy chuť. Náš člověk hodí vám na hlavu pár impertinencí, hodně sprostoty a od-foukne si u blahém vědomí, jak toho studovaného hlupáka sebral.

Od té doby nevnučuji nikomu poučení, nechodím přednášet, k ničemu se nenabízím, o nic se neucházím. Zvláště přednášky považují skoro za hřisnou ztrátu času. Několikrát jsem byl svědkem, jak posluchači považovali to za akt milosti pro přednášejícího, že ho poslouchali a pak mu také zatlaskali....

Náš lid nám studovaným vůbec nedůvěřuje. Po poučení valně dychtiví není, spíše se mu to protiví. Má, tak pravý, svých starostí i svého rozumu dost.

Na dopis ten odpovídá redaktor časopisu onoho:

Co jste právě přečetli, je vzorný výron toho, čemu se říká náлада. Pesimistická nálada, jaké se neubráníte nikde, v žádných okolnostech, v žádném postavení, v žádném kraji. Jak ta nálada přijde, ihned poleje svou černou barvou všechno, a co se vám jevílo až dosud světlým a bílým, jeví se vám zamazaným a černým, co bylo prospěšným, to se ukáže býti bezcenným, moudré promění se v poštelost, nadějně v beznadějně. Nášho pisatele přepadá také taková nálada, tak strašně pesimistická nálada, že dokonce prohlásil přednášky za hřisnou ztrátu času....

Náš pisatel mluví z despektem o vzdelání našeho lidu. Dlouho trvá, nežli se jednotlivec stane poněkud vzdelaným, což teprve celé to musí trvati, nežli se stane celé lid trochu vzdelaným! Lid mající několik vrstev společenských, rozdílný dle kraje, ve kterém bydlí, dle tradic, ve kterých žije, dle povolí, jemuž se věnuje. Právě se, že křeji a obuvníci bývalí filosofy — a já jich znám skutečně několik, těch křejičovských a obuvnických filosofů. Proč asi? Že při sezení celodenním mohou více přemýšleti nežli na pft. truhlář při svém hlúdněm a pohyblivém řemesle. Či že křejičovští a obuvnickí tovaryši nejvíce ze všech chodí do světa na zkoušenou? Aneb: Lid evangelického vyznání jest u nás celkem vzdelanější nežli katolického vyznání. Zda to nesouvisí zase s jeho rodnými a náboženskými tradicemi? Lid v rovinách středních Čech jest pokročilejší, nežli na horách. Dělnictvo organizované, tudíž předevšim tovární jest vyspělejší, než neorganizované atd. Náš pisatel snad má ten osud, že zapadl do kraje kulturně zanedbaného.

Ale jest ještě něco, k čemu jest přihlížeti: Rozdílný věku. Jsou staří a mladí, starší generace a mladší generace. Což není zde opravdu také spolu rozdílné ve vzdelání neb aspoň ve snaze býti trochu vzdelaným? Starý strom se těžko ohýbá, starý člověk se těžko vzdelává. Ale vedle starých jsou tu ještě mladí. A u těchto je by opravdu padaly všechny snahy vzdelávací na skálu, že by byly hráchem na stěnu? Vždyť slycháme teď na pft. o mladém hnutí v Sokolstvu, hnutí tak kulturním, tak toužícím se vzdelávati! Školy nové, celý ten spásob moderního veřejného života — že by nezanechával nikajých lepších stop v mladých myslích nežli zanechaly školy staré a ráz staršího veřejného života v myslích generací, které jsou dnes již starými?

A přednášky! Ty že by nezanechaly ani v jediném nějakého dojmu, nějakých stop, že by nepovzbudily ani jediného přemýšleti o tom, co slyší, pátrati po dalším o tom poučení? A když aspoň v jediném, zda Bůh nechťel k vůli jedinému spravedlivému za chrániti Sodomu? Říkávají mně často přednášeci a řečníci, kteří dovedou při svém výkladu zároveň pozorovati své posluchačstvo, že najdou sice v každé schůzi lidi zřejmě nepozorné, nudící se nebo se i v duchu řečnickově snaze chechtající, ale že vedle nich zároveň vždycky setkájí se s posluchači pozornými, vnímavými, upřeně se dívajícími na řečníka, pohyby své hlavy příkryvajícími nebo odporujícími. „S počátku mluví ke všem — pravil mně řečník — jakmile však srozumím se takto s posluchačstvem, pak už mluví jen k těm, které jsem nalezl pozornými a vnímavými. Druhých si vůbec nevšímám, mohli by třeba odejiti, mohli by spáti, mohli

by se baviti mezi sebou, mně by to bylo lhostejno, neexistují již pro mne vůbec. Ale těch pozorných si vážím a cením, neboť u těch slova má nebudou hřisnou ztrátou času.“

Konečně: všichni ti pesimisté nechat si představi, že by se nedávaly pro vzdelání lidu nejen ty přednášky, nýbrž zloha nic, že by nebyly ani čítárny, ani knihovny, ani čtenářské spolky, ani schůze a že by se lid ponechal sobě samému... A bylo-li by to pak se vzdeláním lidu stejně jako je dnes, to ponechávám zodpovědēti našemu pesimistovi. Jest mnoho těžkých úloh společenských, a vzdelání lidu patří k nejtěžším z těchto.

Feuilleton.

Zdobení hrobů bychom mohli porovnat k dušičkám ve staré viasti. Z počátku byly zdobeny jen hroby padlých vojnů z občanské války, nyní však se již obyčej ten rozšířil na všechny hroby. Lidé přicházejí, aby co upomínku na zemřelé položili jim kvít na rov, dokazující tím, že dosud vzpomínají na ty, kteří jim kdysi na tom světě byli počechou, radostí. V Čechách v den dušiček páfí na hrobch svých milých svíčky, chtějí tím naznačiti, aby tém nebožtíkům kdesi na onom světě svítilo světlo věčného blahoslavenství.

Tak jako v Čechách den dušiček, tak i zde den zdobení hrobů jest polovičním svátkem. Kdo jej chce světiti, může, ale kdo nechce, nemusí. Neděli světiti jest přikázáno, tu musí každý od obyčejné práce ustáti, ale v takovéto polosvátce není nikdo nucen ku svěcení. A přece lidé den ten zasvěcují a to v mnohém ohledu lépe, než kdyby byli k tomu zákonem nuceni. Věnují aspoň v jediný ten den vzpomínku mrtvým.

Když člověk zemře, co tu pláče, co nářku. Jeho nejbližší pokrevenci a přátelé se dlouho nemohou spřáteliti s myšlenkou, že ten, jež tak milovali, nežije více. Nemohou tomu ani uvěřiti, že na místo živoucího člověka leží před nimi jen mrtvé tělo, podrobené rozkladu, které musí býti co nejrychleji uklizeno, aby zdravá a životy těch pozůstalých neohrožovalo. Bol ztrátou osoby milé způsobený však slabé, mizí a po nějakém čase zůstane v pozůstatku jen slabá upomínka na osobu zemřelou. Ba stává se, že veliký žal nad ztrátou osoby milované se promění velmi rychle ve lhostejnost, ba někdy i v nelásku. Představme si jen mladého muže, nebo mladou ženu, když ztratí druhou manželskou polovici. Měli se rádi, želeli srdečně ztrátu, ale pojednou na místě mrtvé osoby se usadí v srdci obraz osoby jiné, živoucí a hned je po smutku. Říká se zvláště o ženách, že se o pohbu manžela nástroj do nápadného smutečného obleku, aby na sebe upoutaly pozornost mužů.

Nebudu ale sahati ženám do svědomí, však ono to u mužů nevypadá lépe. Vždyť se ne bez důvodu říká, že muž u smrtelného lůžka již vyhledává nástupky na umřajících. Jak to ale vypadá při takových se zdobením hrobů? Dá-li muž zemřelé ženě věnec na hrob, co tomu říká ta druhá, živá žena? Mohla by z toho míti radost, mohla by si pomyslni, že i na ni bude kdysi muž vděčně vzpomínati, až zemře. Ale kolik je jich takových? Jsou žárlivé i u ti mrtvé a což na živé! I ubozí sirotci po zemřelé první ženě musejí často těžce pykati za to, že otec jejich nedal přednost této druhé ženě před první. Macechy jsou v tom ohledu již pověstny, tak že se pojem hodné macechy ani nedá pochopiti.

Co si to ale lidé vzpomněli, klásti květiny na hrob, na místě plátení svíček? Zvláště ten, kdo má svoji květinovou zahrádku, kde si natrhá kvítí, mnoholi jen chce. Je to nějaká oběť? Nejlé v tom vidíti více lásky, když se na hrobě sdílí svíce jako voj? A pak ty svíčky jsou z vosku, vosk dělají včelíčky a včela prý je z pána Ježíše čela. Nejlé to tedy mnohem krásnější, když každý spálí nějakou svíci na hrobě svých milých? Mají z toho užitek kdysi, ať, voskáři i otchodníci a kdo má co z těch kyticek? Oni jsou tu sice také zahrádníci, kteří se zabývají pěstováním květin, ale co je to u porovnání se svíčkami, kdyby se jich tolik spálilo, co se dnes těch věnců na hroby naklade?

Já však nepoložil věnec na žádný rov, aniž nespálil svíci na hro-

bě svých milých. Hroby jejich jsou rozptýleny po světě a mnohých již ani nenalezl. Věnují však věnec vzpomínek přece některým. Nejsou to příbuzní, byli přáteli mými v době, kdy jsme pro spásu lidu pracujícího byli nadšeni. Jeden odcupívá pod polotropickým sluncem dálného Texasu, druhý uložen jest snad někde na pověstném poli hrnkřivou ve východní Metropoli. Jeden zemřel smrtí přirozenou jen proto, že neměl dosti odvahy nit života svého přestřhnouti, druhý ji přestřhl. Oba byli nadšeni pro lepší pořádek na světě, oba zajímali se o to, aby veškerá bída, veškerá zloba s povrchu zemského zmizely. Pečovali o blaho celého člověčenstva a na sebe zapomněli.

Jak bláhový je člověk! Stará se o jiné a na sebe zapomene. Ti pak, o něž se tak pečlivě staral, zapomněli na něj též. Bláhovci vy, již chcete svět přetvořiti tak, aby veškerá bída s něj byla odstraněna a aby celé člověčenstvo žilo jen v blahu a štěstí. Vždyť nevíte ani, co vlastně štěstím jest. Kterak chcete všechny lidi šťastnými učiniti, když ani nevíte, jak to stěstí vypadá? Či myslíte, že bohatství přinese každému štěstí? Vždyť jest mezi boháči právě tolik, ne-li ještě více nešťastníků, jako mezi chudšy. Vždyť mnohých boháč, teprve když veliké své jmění rozházel, poznal právě štěstí.

Tito dva, jimž věnec vzpomínky na hrob kladu, byli sice pro opravy společenské stejně nadšeni, ale povahami se velice różnili. Co jeden byl vždy vážný, střízlivý a v každém ohledu zdrženlivý, byl druhý více méně svátek. Nu a ten vážný, střízlivý a ve všem zdrženlivý muž skončil dráhu životní smrtí přirozenou v stáří 52 roků, kdrtě ten nestřízlivý ve věku 55 let zakončil život svůj smrtí násilnou. A pak se říká, že nestřídmost zkracuje věk.

Kde jsou ty doby šlechetského nadšení, kdy jsme se domnívali, že to milenium zlatého věku jest již přede dveřmi? Kam se poděli všichni ti šifleté zásady lidské rovnosti? Uplynulo jen 20 roků od doby té, kdy se ve městských osadách česko-amerických hřkalo: „co Čech, to socialista“ a dnes nadšenci oné doby hynou v bídě a zoufalství. Tehdy jsme veškeré síly a schopnosti své věnovali myšlence, již jsme chtěli občastniti celé člověčenstvo a dnes tuž myšlenku považujeme za poblouzení mladistvé fantazie. A že to byla jen fantazie, toho důkazem jest skon těchto dvou mužů, jimž vzpomínku tuto věnuji.

Takový je život. Člověk si utvoří modlu, nazve jí bohem, oběnuje jí svůj život a na konec ona se mu pod rukama rozpadne v nivec. Lépe je těm, kteří si těch model utvořejí více, tak že když se jim jedna rozpadne, mají tu v náhradou jině. Kdo v pěči o vlastní tělo konečně si žaludek pokazí, ztratil svoji modlu právě tak jako ten, kdo blaho své přilží ve styku s druhým pohlavím vyhledával. Kdo se přliše všem rozkošim života oddá, přesyti se konečně tak, že jej ani to nejvštvědnější nezajímá. Ano i kdo se duševní práci přliše oddá, časem ztratí pro ni smysle, nebo i na rozumu se pomate. A kdo se oddá ideálům, sezná konečně, že ideál vlastní ani nepoznal. Proto nejlepší životem lidským musí býti život věstřanný, k žádné jednotlivé modle života se neklonící. Život lidí všedních, starajících se jen o to co právě před rukama jim leží a co dosáhnouti mohou. Ti se nepachtí po ideálech, po čemsi nedostitelném, nýbrž jen po tm, co jim život v dosah přikade. Těm pak leckdos položí věnec vzpomínky na hrob, kdežto na výše podotknuté dva pamatuje snad jen sám

Joza.

Jeho život zachráněn

Chamberlain's Colic, Cholera and Diarrhoea Remedy.

„Jsem jist, že Chamberlain's Colic, Cholera and Diarrhoea Remedy jednou zachránil mi život,“ praví A. E. Lafayette z Gregory Landing, Clark Co., Mo. „Byl jsem na tom tak špatně, že lékaři naděje se vzdali. Když jsem byl na tom již nejhůře, jeden z mých sousedů přinesl láhev Chamberlain's Colic, Cholera and Diarrhoea Remedy, vzal jsem ho a dostalo se mi okamžité dlevení. Záhy jsem vstal a chodil. To bylo před devíti roky a dosud jsem při plném zdraví. Od té doby lež onem mám stále doma a vždy ho mít budu. Jest nejlepší na světě. Na prodej u všech lékárnků.“

Předpídejte svým přátelům neb známým do Čech Hospodské; stojí pouze \$1.50 ročně.